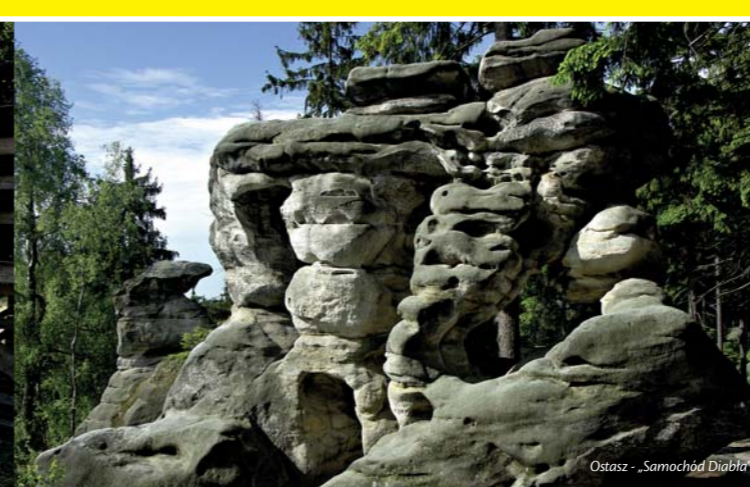

Krzyżowy Wierch

Jelen Matiej w Dolinie Kłopotowskiej

Ostaš - „Samochód Diabła”

Dzieciom

- Śladem braci Čapkův
- Od strychu po piwnicę
- M-M-M-MUMIE
- Papierowy świat

TURISTICKÁ OBLAST
KLADSKÉ POMEZÍ

www.kladskepomezí.cz
www.kladskepomezidetem.cz
www.facebook.com/kladskepomezí

Vydavatel: Branka, obecně prospěšná společnost pro rozvoj cestovního ruchu ve spolupráci s informačními centry Kladského pomezí.
Náklad: 5 x 5 000 ks. Foto: archiv Branka, o.p.s. Grafický návrh a tisk: Integraf, s.r.o.

Leták vydaný v rámci projektu „Kladské pomezí-místo pro náš příběh”, který je spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj – Regionální operační program NUTS II Severovýchod. Registrační číslo CZ.1.13/3.2.00/37.01345

Regionální operační program
NUTS II Severovýchod

Investice do vaší budoucnosti
Spolufinancováno Evropskou unií
z Evropského fondu pro regionální rozvoj

Dětiom pan mlynář poopovídá o ostatním miejscowym wodniku albo o tym, jak z wodnika zleho stał się wodnikiem dobrym, a także historię losów niedźwiedzia ze Stárkova.

TROCHĘ RUCHU

• **Rozso-co? Rozsochatec** - pytacie się Państwo, co to jest ten Rozsochatec? Może kogoś to zdziwi, ale nie jest to nic obcego. Pod tą nazwą kryje się znana droga krzyżowa na Křížový vrch (dosłownie: Wzgórze Krzyżowe), na które mówi się też „Křížák”. Mierzące 666,8 m n.p.m. wzgórze wznosi się naprzeciwko ADRŠpašských skal. Na jego szczyt prowadzi stroma droga krzyżowa z obrazami z Biblii, a na górze stoi metalowy krzyż z roku 1857, osadzony w cokole z piaskowca. Jeśli podczas tej wycieczki natrafimy na ładną pogodę, będziemy mogli rozkoszować się pięknymi widokami na Karkonosze.

• **Któż to mieszka w dolinie Kłopotovské údolí** - w małym zwierzyńcu na skraju doliny Kłopotovské údolí w Nowym Mieście nad Metują mieszka rodzina dzików. Tata-odyniec pozwala podrapać się za uchem, za to mamalocha pilnie i z oddaniem zajmuje się warchlakami, trzymając się trochę na uboczu. Kawalek dalej przywita nas jelen Matiej, który przybiega na wołanie i je prosto z ręki. Warto mieć ze sobą kawałek czerstwego chleba lub herbatniki.

• **Labirynt na Ostażu i Kocie Skály** - zapraszamy do pobłędzenia nieco po skalnym labiryntie na górze Ostaš (góra stołowa). Poznać tu można tajemnicze i straszliwe skałki – Mogiłę śmierci (Mohyla smrti) i Zdrajcę (Zrádce), który bez wątpienia ma ludzką twarz. Z górą tą związana jest ciekawa legenda o jednym zdrajcy, który ponoć skamieniał, kiedy zdradził żołnierzom śląskim, gdzie ukrywają się ludzie z okolicy. Tuż za osadą można iść zielonym szlakiem w Kocie Skály (Kočí skály), które wieńczy potężna formacja skalna zwana Kocim Zamkiem (Kočí hrad). Prowadzi tam pełna przygód droga wiodąca spękaniem i szczelinami.

• **Idziemy na Bischofstein** - zapraszamy na Bischofstein czyli Jiráskovy skály. Spod barokowego pałacyku, gdzie można coś przekąsić, koło Czarnego Jeziora (Černé jezírko), którego nazwa związana jest z ciemnym kolorem wody będącym efektem występowania substancji zawartych w torfie, mchach i grubej warstwie szczątków roślinnych zalegających na dnie, prowadzi droga aż do ruin zamku Skály, skąd rozciągają się piękne widoki na Ostaš, Police nad Metują i okolicę. W drugą stronę od pałacyku na najwyższym szczycie masywu ADRŠpaško-teplickich skal wznosi się trzynastometrowa wieża widokowa Čáp. Podczas jej budowy poszczególne części trzeba było dotransportować na miejsce śmigłowcem.

• **Tajemniczy teplicki skarb** - czy już kiedyś znaleźliście prawdziwy skarb? Pewien skarb ukryty został w Teplickich skalach. Pilnuje go jednak rycerz-rozbójnik, który wyda wam go tylko wtedy, jeśli będziecie znali hasło. Na całej trasie wiodącej po Teplickich skalach znaleźć można – na tablicach informacyjnych ścieżki edukacyjnej – wskazówki (pytania). Odpowiedzi należy sobie pieczołowicie zapisywać w krzyżówce, w ten sposób zdo-będziemy hasło!

• **Zbečnickie chleby** - nad Zbečnikiem, niedaleko Červenego Kostelca w lesie Maternice, znajduje się źródło Skalákova studánka. Według legendy jego woda jest lecznicza. Na początku XIX wieku ludzie pili ją jako lek przeciwko cholery. Również dziś oferuje ono chętnym dobrą źródlaną wodę. Niedaleko źródła w lasach zobaczymy porozrzucane skały piaskowcowe w kształcie bochenków chleba. Według legendy są to właśnie skamieniałe bochenki skąpej chłopki, która nie chciała podzielić się z żebrakiem nawet połową kromki chleba.

• **Wejście na wulkan Šonovska sopka** - kto może pochwalić się, że był na szczycie wulkanu? Na prawdziwy czynny wulkan nie da się u nas nawet popatrzeć, a co dopiero wejść... Można jednak wejść na szczyt Homole, znany jako Šonovská sopka (czeskie słowo „sopka” oznacza „wulkan”). Z wnętrza ziemi rzeczywiście unosi się tu dym czy para, ale tylko w chłodne zimowe dni. Nie jest to jednak zjawisko pochodzenia wulkanicznego, a tylko ciepłe powietrze, które w ciepłe dni zgromadziło się w rozpadlinach i szczelinach skał, a w zimne wydostaje się na zewnątrz.

TURISTICKÁ OBLAST
KLADSKÉ POMEZÍ

www.kladskepomezí.cz

Szkola Barunki

Upické observatorium

Od strychu po piwnicę

Dom rodzinny Aloisa Jiráska

CZEGOŚ SIĘ DOWIEDZIEĆ

• **Wspinacze, wspinaczki, wspinaczka** - zapraszamy na zamek w Adršpa-chu, który przez długie lata niszczał, czekając, aż znajdzie się dla niego jakiś ratunek. Adršpach znany jest od wielu lat z możliwości uprawiania wspi-naczki skałkowej na znajdujących się tu piaskowcowych skałkach. Dlatego wystawa poświęcona historii alpinizmu jest tu jak najbardziej na miejscu. O ile więc ciekawi Państwa, jak to wszystko się zaczęło, zapraszamy na zamek, gdzie zapoznać się można z historią i współczesnością tego sportu.

• **M-M-M-MUMIE** - czy już kiedyś widzieliście Państwo prawdziwą mumię? W klasztorze w Broumovie jest ich kilka. Są to mumie mieszczan z Vamberku, księży, organistów i innych ważnych osób. Są tu nawet dwie mumie dzieci. Klasztor, którego początki sięgają XIII wieku, służył wcześniej jako szkoła. Uczęszczała do niej również młody rozbójnik Lotrando. Kolejną atrakcją jest cenna kopia Całunu Turyńskiego, jedyna taka w Europie Środkowej, oraz biblioteka z 17 000 woluminów. Prócz zwykłego zwiedzania organizowane są tu zwiedzania specjalne, podczas których po klasztorze oprowadza sam rozbójnik Lotrando.

• **Kiedy Božena Němcová chodziła do szkoły** - kto z nas pamięta jeszcze, jak to jest siedzieć w twardej szkolnej ławce, pisać piórem tak, żeby nie zrobić w zeszyte kleksa i trząść się przed różną nauczyciela... Zapraszamy do miasta Česka Skalice, gdzie w „Szkole Barunki” („Barunčina škola”) dowiedzieć się można, jak wyglądała klasa w XIX wieku. Do szkoły tej chodziła późniejsza znana pisarka Božena Němcová, wtedy jeszcze jako mała Barunka Panklová, codziennie pieszo pokonując drogę z Ratibořic, w których mieszkała.

• **Czarna czy Biała Pani** - zapraszamy na nachodzki zamek, który ma aż pięć dziedzińców, a w fosie dwa żywe niedźwiedzie – Ludwika i Daszę. Zwiedzając zamek trzeba być ostrożnym. Może się zdarzyć, że spotkamy Czarną Panią – Marię Benigni, drugą żonę właściciela dóbr nachodzkiech Octavio Piccolomi-niego, która nie chciała z nikim dzielić się swoim zamkiem ani jego wyposaże-niem. Po śmierci męża nigdy już nie zrzuciła żałoby. Do dziś ubrana na czarno błąka się po komnatkach zamkowych, pilnując swego majątku.

• **Odkryte i nieodkryte zagadki galaktyki** - jak wiadomo, nie wszystkie jeszcze zagadki wszechświata zostały odkryte. Więcej na ten temat wiedzą w znajdującym się w Úpicach obserwatorium astronomicznym, które skupia się przede wszystkim na badaniu Słońca, ale nie tylko. Obserwuje się tu także inne gwiazdy, przeloty satelitów, planety i inne zjawiska. Zwiedzając obser-watorium, zobaczymy nie tylko mapy nieba i ciekawe fotografie z dziedziny meteorologii, ale też będziemy mogli samemu popatrzeć na niebo przez teleskop i zapoznać się z pracą astronomów. A kto wie, może właśnie nam uda się odkryć którąś z nieznanych dotąd zagadek wszechświata...

• **Śladem braci Čapkův** - zastanawiacie się Państwo, jakie oceny miał w drugiej klasie Karel Čapek, autor słynnych opowieści o szczeniaczku pt. „Daszeňka, czyli żywot szczeniaka”, jak wyglądają grafiki jego brata Josefa Čapka i w ogóle – jak wyglądało życie rodziny Čapkův? O ile tak, zaprasza-my do odwiedzenia muzeum mieszczącego się w domu na rynku w Małych Svatoňovicach, gdzie żyła słynna rodzina. Ekspozycja zajmuje dwa piętra, z których każde poświęcone jest jednemu z braci.

• **Czarodziejskie muzeum magii** - zapraszamy do muzeum magii w Jaro-měřu. Tu można nauczyć się czarować, odkryć tajemnice sił nadprzyrod-zonych i magii. W muzeum, oprócz postaci magików, plakatów i fotografii dokumentujących historię magii, obejrzeć można różne magiczne rekwizyty. W ostatniej części muzeum znajduje się pracownia artystyczna jego twór-cy, poświęcona magii i magicznym sztuczkom, nad którymi warto się zasta-nović. Wszystko zgodnie z głoszonym przez magików hasłem – Mundus vult decipi (Świat chce być oszukiwany).

TROCHĘ SIĘ POBAWIĆ

• **Papierowy świat** - zapraszamy do zapoznania się z muzeum, w któ-rym zgromadzono ponad 1 000 eksponatów autorstwa krajowych i za-granicznych modelarzy. Jest to pod względem wieku drugie na świecie muzeum tego typu. Zobaczyć można modele o różnej tematyce i różnym stopniu trudności wykonania. Na ekspozycję muzeum papierowych modeli w Policach nad Metują składają się różne eksponaty, od najstarszych znanych

papierowych wycinanek zaczynając, przez modele z czasopisma „ABC”, a na dziełach współczesnych kończąc. Podziwiać można model Zamku Praskiego, nabrzeże morskie z latarniami morskimi. Ponadto w muzeum znajduje się pracownia, w której mali adepci modelarstwa mogą z papieru wyciąć i skleić swój własny model, a następnie jako pamiątkę z muzeum zabrać go ze sobą do domu.

• **Brodika świat fantazji** - kto to mieszka w kapeluszu? Kto tańczy w porannej rosie? Kto drażni Puczmelouna? Odpowiedzi na te i inne pytania znaleźć można na „Bajkowej ścieżce” znajdującej się na terenie kempingu nad stawem Brodský w Červenym Kostelcu. Kto raz bezpiecznie przejdzie koło głowy straszego smoka, może na końcu ścieżki pociągnąć za sznurek od dzwonka i obejrzeć rozległą galerię drewnianych rzeźb rozmieszczonych po całym terenie kempingu.

• **Żołnierze w josefovskiej twierdzy** - kto lubił zabawy w wojnę? Niektórzy z nas chętnie bawią się w nią do dziś. Zapraszamy do Jaroměřa, tu można choć na chwilę wczuć się w rolę pełniących służbę w podziemiach twierdzy Josefov żołnierzy z czasów cesarza Józefa II. Najpierw dostaniecie Państwo do ręki małą latarenkę, ale pod koniec zwiedzania część korytarzy trzeba będzie przebyć po ciemku. Należy pamiętać i uważać na josefovskie skrzaty. Są to mali sabotażyści, którzy osiedli tu już w dawnych czasach. Jeżeli jednak spotkacie ich i będą akurat w dobrym humorze, może opowiedzą coś na temat swojego życia i dziejów twierdzy Josefov.

• **Od strychu po piwnicę** - czy wiecie, co znaleźć można na strychu zamkowym, jakie ulubione przez króla dania przygotowywała zamkowa kuchnia albo jakie straszdyła kryły się w zamkowych piwnicach? Na zamku w Nowym Mieście czeka Was nietypowe zwiedzanie. Zamiast zostać zasypanym gradem informacji o datkach, wydarzeniach historycznych i rodach szlacheckich, zapoznanie się z nietypowymi pomieszczeniami zamkowymi. Trasa jest interaktywna i nosi nazwę „Od strychu po piwnicę”. Dodatkową atrakcją jest arkusz pracy, w którym będziecie mogli spróbować rozwiązać pewną zagadkę...

• **Zwierzątka na „Zamkowym Wzgórzu”** - mało kto wie, że za zamkiem w Nachodzie kryje się zwierzynek o nazwie „Zamkowe Wzgórze” („Zámecký kopec”). Wejść do niego można przez bramkę, aby następnie po kamiennych schodach dotrzeć do punktu obserwacyjnego, z którego oglądać można daniele, muflony i jelenie Dybowskiego. Warto pamiętać o wzięciu ze sobą czerstwego chleba lub jabłek; zwierzęta te nie boją się ludzi i będą Wam jadły prosto z ręki!

• **Źródło za domkiem Aloisa Jiráska** - w Hronovie koło drogi przycupnął drewniany biały domek – rodzinny dom Aloisa Jiráska. Znany pisarz mieszkał tu wraz ze swoimi rodzicami i rodzeństwem do dziesiątego roku życia, kiedy poszedł do szkoły do Broumova. Podczas zwiedzania zobaczyć można izdebkę, gdzie Jirásek spędzał wakacje w czasach, kiedy jeszcze studiował, a także dowiedzieć się, do czego służyło środkowe okno izby, do którego przymocowana była na zielono pomalowana deseczka z płótkiem, w ludowej mowie nazywana „szrakiem”. Za domem w parku znajdują się dwa źródelka: Hronovka i Regnerka, oba z alkaliczno-żelazistą wodą. Miejscowi nazywają je „perdlawkami”, co odnosi się do zapachu i smaku bijącej ze źródełek wody. Część parku zajmuje „fitpark” – park zdrowia, z trasą zręcznościową dla dzieci, ale umożliwiającą poćwiczenie również dorosłym.

• **Krecik i spodnie** - wiecie, jak krecik dostał spodnie? Tę bajkę widział chyba każdy z nas. Przypomnieć go sobie można w jedynym czeskim muzeum specjalizującym się w historii włókiennictwa, które znajdziemy w mieście Česka Skalice. Częścią ekspozycji jest wyposażenie warsztatu niebieskodrukowego, warsztat projektanta wzorów oraz warsztat rytownika walców drukarskich, działające krosna tkackie, walcową maszynę do dru-kowania i stół do druku filmowego. Co roku w październiku w muzeum odbywa się impreza, zwana „Rzemiosła tekstylne, czyli jak krecik dostał spodnie”, podczas której uczestnicy wypróbować mogą niektóre ręczne techniki włókiennicze i samemu zrobić sobie na przykład spodnie.

• **Mielemy, mielemy, ale nie kawęw** - młynie Dřeviček znów się miele. Miele tu miły pan młynarz, który chętnie oprowadzi nas po całym młynie i pokaże, jak kiedyś mełło się mąkę i jak ciężko pracowało się we młynie.